

PERSTEKST

het Archeologisch Project Prinsenhof: Brugge graaft op grote schaal

Tijdens de maanden juni tot en met september 2004 gaat te Brugge het Archeologisch Project Prinsenhof door. Op de plaats van de voormalige residentie van hertogen en graven in de buurt van de Noordzandstraat wordt immers een vijfsterrenhotel opgetrokken.

Voorafgaand aan de bouwwerken vinden er grootschalige opgravingen plaats. Dit archeologisch onderzoek gebeurt door de Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland (de kortgeleden uitgebreide Stedelijke Archeologische Dienst van Brugge) in samenwerking met de bouwheer, die een belangrijke financiële inbreng heeft, de provincie West-Vlaanderen en de Werkgroep Archeologie Brugs Ommeland. Het Archeologisch Project Prinsenhof is zonder twijfel één van de grootste die ooit in de Brugse binnenstad plaatsgreep.

In 1396 wordt voor het eerst melding gemaakt van een grafelijke residentie die gelegen was tussen de Moerstraat en de Noordzandstraat. Aanvankelijk wellicht relatief bescheiden van omvang, werd het door de hertogen van Bourgondië sterk vergroot door aankoop van de belendende percelen en uitgebouwd tot een luxueuze residentie: het Prinsenhof.

Naast dienstgebouwen en verblijven voor hovelingen, ambtenaren en gasten, omvatte het de residenties van de hertog, een slottoren, een kapel, een kaatsbaan, een boomgaard, verschillende tuinen en een dierentuin met exotische dieren.

Vooraf Filips de Goede en zijn kleindochter Maria van Bourgondië verbleven er en zijn er ook overleden.

Na de dood van Maria van Bourgondië in 1482 werd het Prinsenhof nog maar zelden als vorstelijke residentie gebruikt. In 1576 werd een aanzienlijk deel van het domein verkocht en verkaveld. In 1631 werd wat er nog van restte, eveneens verkocht.

Vanaf 1662 werden de overblijvende gebouwen overwegend door kloosterzusters betrokken. Van 1662 tot 1794 huisden er Engelse Franciscanessen.

In 1989 werd het gebouwencomplex aan een Brugse ondernemer verkocht die er een hotel in vestigde.

We zijn ondertussen meer dan halverwege de onderzoekstermijn en de resultaten liegen er niet om. Naast resten van de funderingsmuren van het Bourgondische Prinsenhof, kwamen er ook sporen van de voorloper van dit complex aan het licht. Het gaat om muurfragmenten, opgebouwd in bakstenen van groot formaat. Samen met enkele houten waterputten en talrijke kuilen en ophogingslagen getuigen deze van bewoning tijdens de 12de en 13de eeuw.

Groot was onze verbazing toen bleek dat een gedeelte van de 15de eeuwse toren van het Prinsenhof nog in opstand bewaard was. De aanzet van de zuidelijke torenmuur bleek immers bewaard te zijn als tuin- en scheidingsmuur.

Ook de vondsten uit latere tijden zijn de moeite waard: waterputten, beerputten, kelders en funderingsmuren... te veel om op te noemen. Eén vondst is ronduit spectaculair te noemen; het gaat om 568 zilveren munten, zogenaamde Kronen, geslagen tussen 1755 en 1787.

Brugge behoorde in de 18de eeuw samen met de Zuidelijke Nederlanden tot het Oostenrijkse Habsburgse Rijk. De munten die gevonden werden, waren aangemaakt onder het bewind van keizerin Maria Theresia (1740-1780) en Keizer Jozef II (1780-1790).

De vondst is zonder twijfel in verband te brengen met de Engelse zusters die hier op het eind van de 18de eeuw verbleven. Mogelijk hebben de zusters bij hun vlucht voor de oprukkende Franse troepen de munten begraven. We kunnen aannemen dat de munten ooit verpakt waren in een houten kistje, dat in de loop der tijd vergaan is.

De waarde van een kroon omzetten naar een huidige 'euro-waarde' is zich op glad ijs begeven. Beter is de toenmalige waarde van enkele producten op te geven om zo een kijk te hebben op de waarde van een kroon op het einde van de 18de eeuw.

De toenmalige burgemeester Coppieters had een jaarwedde van ongeveer 20.000 stuivers (307 kronen), de eerste schepen streek 16.750 stuivers op (= ca. 270 kronen), samen dus bijna de waarde van de volledige muntschat. In 1782 kostte een hemelbed 280 stuivers of 4 kronen en een halve kroon. Een pruik (jawel, we leefden toen in de pruikentijd) kostte 190 stuivers of 3 kronen.

De Engelse zusters hebben duidelijk een niet onaanzienlijk bedrag begraven, wellicht met de bedoeling om ze later terug op te halen.

De muntschat is eigendom van de bouwheer, die er zorg voor zal dragen dat de stukken niet verdeeld geraken. Voorlopig worden de munten tot en met de Open Monumentendag (12 september) tentoongesteld in de Wapenzaal van het Bruggemuseum – Gruuthuse (Dijver 17), waar ze gratis kunnen worden bewonderd.

Het Archeologisch Project Prinsenhof loopt verder tot eind september '04.

Elke vrijdagmiddag is het publiek welkom voor een open-deur-moment. De muntschat vormt ook het startpunt voor een interactieve namiddag voor jonge archeologen (7 tot 12 jaar); een initiatief van de Erfgoedcel Brugge onder de noemer 'Schatten van kinderen'. En ook op de Open Monumentendag 2004 kunt u de site Prinsenhof bezoeken.

Voor meer informatie:

Intergemeentelijke Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland
Bieke Hillewaert
Mariastraat 36 A
8000 Brugge
tel: 050/44.87.09
fax: 050/44.87.37
email: bieke.hillewaert@brugge.be
www.archeologiebrugge.be

Bieke Hillewaert
Stadsarcheoloog
Bruggemuseum

verwelkoming door Schepen van Cultuur Yves Roose

Tijdens de maanden juni tot en met september 2004 gaat het Archeologisch Project Prinsenhof door. Op de plaats van de voormalige residentie van hertogen en graven in de buurt van de Noordzandstraat te Brugge wordt immers een vijfsterrenhotel opgetrokken.

Voorafgaand aan de bouwwerken vinden er grootschalige opgravingen plaats. Dit archeologisch onderzoek gebeurt door de Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland (de kortgeleden uitgebreide Stedelijke Archeologische Dienst van Brugge) in samenwerking met de bouwheer, die een belangrijke financiële inbreng heeft, de provincie West-Vlaanderen en de Werkgroep Archeologie Brugs Ommeland.

Het archeologisch patrimonium is het geheel aan overblijfselen die in of op de bodem aanwezig zijn en getuigenis afleggen van menselijk handelen in het verleden. Internationaal wordt aanvaard dat dit patrimonium een essentieel onderdeel is van het collectief cultureel erfgoed. De zorg ervoor berust dan ook bij de ganse samenleving.

Op 30 juni 1993 keurde het Vlaamse parlement het decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium goed. Hierdoor werd een eerste stap gezet in de richting van een duurzaam behoud van het bodemarchief.

Bezorgd om de toenemende aantasting van de archeologische erfgoedwaarden, ondertekenden de ministers van Cultuur van de landen aangesloten bij de Raad van Europa het Europese verdrag ter bescherming van het archeologisch erfgoed op 20 januari 1992 te la Valletta op Malta.

Het zgn. verdrag van Malta werd op 12 oktober 2001 door de Vlaamse regering goedgekeurd en door de federale regering op 30 januari 2002 ondertekend.

In het verdrag worden de integrale archeologische monumentenzorg en het maximaal behoud van de archeologische erfgoedwaarden *in situ* centraal gesteld. Er wordt tevens aangestuurd op een grotere betrokkenheid van de archeologen in alle fasen van planvorming op het gebied van de ruimtelijke ordening.

In navolging van het principe uit de milieuwetgeving "de vervuiler betaalt", stuurt het verdrag van Malta daarnaast ook aan op de veralgemening van het zgn. veroorzakersprincipe. Waar archeologische erfgoedwaarden door de uitvoering van werkzaamheden verloren dreigen te gaan, moeten de kosten van een voorafgaand wetenschappelijk verantwoord onderzoek ervan verhaald worden op de veroorzaker. Het kan hierbij gaan om overheden zowel als om particulieren.

In Brugge werd het veroorzakersprincipe tot nu toe slechts sporadisch gebruikt. De Wwi en enkele verkavelaars betaalden reeds het kraanwerk voor opgravingen en

proefonderzoek. Vorig jaar nam het Europacollege de wedde van twee archeologen op zich voor het archeologisch onderzoek op de site Verversdijk.

P&V verzekeringen, de financierder achter het project Prinsenhof, sluit zich aan bij deze voorbeeldfunctie en zet de Europese regelgeving in praktijk om: gedurende 4 maand wordt de wedde van 6 archeologen en 6 arbeiders betaald!

Op deze manier is het mogelijk om grootschalig archeologisch onderzoek uit te voeren op de plaats waar het nieuwe hotel zal worden gebouwd, maar ook daar waar misschien een nieuwe ondergrondse parkeergarage zal komen.

We zijn ondertussen meer dan halverwege de onderzoekstermijn en de resultaten liegen er niet om. Naast resten van de funderingsmuren van het Bourgondische Prinsenhof, kwamen er ook sporen van de voorloper van dit complex aan het licht. Het gaat om muurfragmenten, opgebouwd in bakstenen van groot formaat. Samen met enkele houten waterputten en talrijke kuilen en ophogingslagen getuigen deze van bewoning tijdens de 12de en 13de eeuw.

Groot was onze verbazing toen bleek dat een gedeelte van de 15de-eeuwse toren van het Prinsenhof nog in opstand bewaard was. De aanzet van de zuidelijke torenmuur bleek immers bewaard te zijn als tuin- en scheidingsmuur.

Ook de vondsten uit latere tijden zijn de moeite waard: waterputten, beerputten, kelders en funderingsmuren... te veel om op te noemen. Eén vondst is ronduit spectaculair te noemen en zal straks door onze stadsarcheoloog Bieke Hillewaert nader toegelicht worden.

Ik vraag u dan ook nog eventjes geduld en geef nu graag het woord aan de heer Willems, bestuurder en lid van het directiecomité van P & V Verzekeringen cvba.

Yves Roose
Schepen van Cultuur
& voorzitter Interlokale Vereniging
voor Archeologie
in Brugge en Ommeland

de muntschat van het Prinsenhof

Bij de opgravingen kwam recent een muntschat aan het licht. Het gaat om 568 zilveren munten, zogenaamde Kronen, geslagen tussen 1755 en 1787. Brugge behoorde in de 18de eeuw samen met de Zuidelijke Nederlanden tot het Oostenrijkse Habsburgse Rijk. De gevonden munten zijn aangemaakt onder het bewind van keizerin Maria Theresia (1740-1780) en Keizer Jozef II (1780-1790). Er zijn drie verschillende soorten Kronen in de muntschat aanwezig.

De vondst is zonder twijfel in verband te brengen met de Engelse zusters die hier op het eind van de 18de eeuw verbleven. Mogelijk hebben de zusters bij hun vlucht voor de oprukkende Franse troepen de munten begraven. We kunnen aannemen dat de munten ooit verpakt waren in een houten kistje, dat in de loop der tijd vergaan is.

Wat de huidige waarde van de munten betreft, kan alleen gezegd worden dat de prijs in de handel stijgt of daalt, afhankelijk van het aantal geslagen munten per slagjaar. Een goed exemplaar levert gemiddeld 50 euro op. Op de volledige muntschat is voorlopig geen prijs te zetten.

Overzicht van de gevonden munten, met vermelding van het type, slagjaar en -plaats:

LOSSE MUNTEN

Maria-Theresia: Kroon, type I (1755-1765)

A'pen, 1756: 2
A'pen, 1757: 2
Brussel, 1758: 3
Brussel, 1759: 1
Brussel, 1760: 2
Brussel, 1761 : 1
Brussel, 1762: 5
Brussel, 1763: 10
Brussel, 1764: 9
Brussel, 1765: 6
onleesbare datum: 2
totaal: 43

Maria-Theresia: Kroon, type II (1755-1780)

A'pen, 1755: 4
A'pen, 1756: 1
A'pen/Brussel, 1758: 2
Brussel, 1759: 1
Brussel, 1760: 3
Brussel, 1762: 6
Brussel, 1763: 5
Brussel, 1764: 41
Brussel, 1765: 56
Brussel, 1766: 28
Brussel, 1767: 33
Brussel, 1768: 13

Brussel, 1769: 17
Brussel, 1770: 12
Brussel, 1771: 3
Brussel, 1772: 3
Brussel, 1773: 1
Brussel, 1774: 6
Brussel, 1775: 9
Brussel, 1776 : 2
Brussel, 1777: 4
Brussel, 1778: 2
Brussel, 1779: 3
Brussel, 1780: 3
onleesbare datum: 10
totaal: 268

Jozef II: Kroon (1780-1789)
Brussel, 1783: 10
Brussel, 1784: 41
Brussel, 1785: 35
Brussel, 1786: 22
Brussel, 1787: 2
onleesbare datum: 15
totaal: 125

Totaal van alle losse munten: 436

AAN ELKAAR VASTKLEVENDE MUNTEN

2 munten : 31 paar
Maria-Theresia, kroon type I: 2
Maria-Theresia, kroon type II: 45 (1755-1775)
Jozef II, kroon: 14 (1784-1786)
Onzekere identiteit: 1
totaal: 62

3 munten : 10 sets
Maria-Theresia, kroon type I: 0
Maria-Theresia, kroon type II: 11 (1765-1769)
Jozef II, kroon: 9 (1784-1785)
overige: 10
totaal: 30

4 munten : 5 sets
Maria-Theresia, kroon type I: 1
Maria-Theresia, kroon type II: 6 (1763-1765)
Jozef II, kroon: 4 (1784)
overige: 9
totaal: 20

5 munten : 4 sets
Maria-Theresia, kroon type I: 1
Maria-Theresia, kroon type II: 6 (1763-1766)
Jozef II, kroon: 1
overige: 12
totaal: 20

Totaal van de aan elkaar vastklevende munten: 132

TOTAAL AANTAL MUNTEN: 568

Nadia Vangampelaere
Collectieregistrator
Bruggemuseum

het Prinsenhof en de muntschat

de Engelse Franciscanessen

Tijdens de 17de eeuw was Brugge een geliefkoosde plaats voor Engelse inwijkelingen die omwille van religieuze of politieke motieven hun vaderland dienden te verlaten. De bekendste "politieke vluchteling" in die periode was ongetwijfeld Koning Karel II die door toedoen van Cromwell zijn land moest verlaten en van 1656 tot 1659 in Brugge verbleef. Reeds voordien was onder de Engelse koningin Elisabeth en haar opvolgers een vluchtelingenstroom van Engelse religieuzen naar Vlaanderen ingezet omwille van de moeilijke omstandigheden waarin de rooms-katholieken moesten leven.

In Brugge vonden drie kloosters voor Engelse zusters een onderkomen. In 1626 de ongeschoeide karmelietessen (Theresianen), die sinds 1667 in de Ezelstraat een vast verblijf hadden. In 1629 was er de stichting van het Engels klooster (kanunnikessen van Sint-Augustinus) in de Carmersstraat (Nazareth).

En tenslotte vonden de Engelse zusters van de Derde Orde van Sint-Franciscus in het Prinsenhof een onderkomen en dit sinds 1662. Ze vonden er als beschermheer de familie d'Ognate. In 1664 waren de verbouwingswerken tot kloostergebouw en kerk voltooid. Om in hun levensonderhoud te voorzien, werden aan de kant van de Noordzandstraat schoolklassen gebouwd om er een meisjespensionaat in onder te brengen.

In het Stadsarchief is er in het Oud archief een reeks (481) genaamd Engelse zusters met slechts enkele archiefdocumenten. Een voorbeeld: in 1771 schrijft de abdis van "*d'Engelsche nonnkens in het princenhof*" een verzoekschrift aan de stadsmagistraat om vrijstelling van de belasting van het pondgeld omwille van hun bescheiden inkomsten en ze moeten leven in "*gespaersaemheijdt ... jeghenwoordighe ongehoorde dierte*".

de Franse revolutie en verovering van onze gewesten door de Fransen, 1789-1794

Er zijn twee tijdsdocumenten bewaard gebleven (in Engeland), opgesteld door een kloosterzuster of iemand die er nauw mee verbonden was met het relaas over hun vlucht in 1794 uit Brugge (zie bibliografie onderaan). Er wordt vanzelfsprekend geen enkele maal melding gemaakt van het verstoppjen van een muntschat.

Als gevolg van de Franse Revolutie (1789) vluchtten heel wat broeders en geestelijken weg uit Frankrijk en kwamen o.m. in Brugge onderdak zoeken. In 1792 verbleven twee broeders uit Boulogne en één uit Douai enige tijd in dit klooster. In 1793 was er een eerste inval van de Fransen in de Vlaanderen (na de overwinning te Jemmapes) met een kortstondige Franse overheersing (tot maart 1793). Na een Oostenrijkse restauratie (april 1793-juni 1794), kwamen de Zuidelijke Nederlanden opnieuw onder Frans bewind en dit maal tot 1814.

In de lente van 1793 kwamen Engelse troepen (coalitie van de Oostenrijkers) aan in Brugge. De legermacht stond onder leiding van de hertog van York die in het klooster van het Prinsenhof een onderhoud had met de Brugse bisschop en aan de abdis een schenking overhandigde van 25 *guineën* (d.i.).

In 1794 toen de Fransen definitief Brugge innamen, moesten de Engelse zusters het Prinsenhof vaarwel zeggen en de stad ontvluchten. Hierbij konden ze rekenen op de steun van ene heer Mercken, die een dochter had die school liep in het Prinsenhof. Tijdens de nacht van 1 mei verlieten ze op aanraden van Mercken ijlings een eerste maal hun klooster via de achterpoort van hun tuin. Zij vluchtten naar Koolkerke (richting grens met Zeeland), waar Mercken een hofstede had om in te overnachten. Een aantal ingepakte voorwerpen konden met wagens worden vervoerd. De volgende dag was het dreigend gevaar geweken en konden ze terugkeren. Toch werd alles in gereedheid gebracht voor een eventuele definitief vertrek. Zo kreeg elke zuster een typische kapmantel en muts om over hun kloostergewaad te trekken en als niet-religieuze de stad te kunnen verlaten indien de Fransen hier zouden arriveren.

Op 14 juni 1794 ontving de abdis een bericht van Mercken dat het raadzaam was de stad te verlaten. De volgende dag verlieten ze de stad via de Ezelpoort om eerst te voet en dan met koetsen naar een hofstede in Aardenburg te gaan. Op 26 juni zetten ze per schip hun reis verder via Rotterdam naar Engeland, waar ze bijna de gehele 19de eeuw in Taunton verbleven.

bronnen:

S. Schoutens, *De laatste dagen eener Engelsche kloostergemeente in België tijdens de Fransche omwenteling*, Lier, 1886, 64 p.

Idem, *Een Engelsche kloostergemeente in België*, Brugge, 1892, 82 p.

W.C. Robinson, *Notice sur le couvent des Franciscaines Anglaises à Bruges*, in: *Annales de la société d'émulation*, 1890 (40), p. 42-64.

Jan D'hondt
Wetenschappelijk medewerker
Stadsarchief

munten in de 18de eeuw

Brugge behoorde in de 18de eeuw samen met de Zuidelijke Nederlanden tot het Oostenrijkse Habsburgse Rijk. De gevonden munten zijn aangemaakt onder het bewind van keizerin Maria Theresia (1740-1780) en Keizer Jozef II (1780-1790).

Het was Maria Theresia die na de Oostenrijkse successieoorlog een aantal hervormingen in het muntsysteem doorvoerde. Twee hervormingen hebben betrekking tot onze muntschat:

- In 1755 wordt de zilveren dukaton en zijn onderverdelingen vervangen door de lichtere zilveren kroon en halve kroon. De 568 gevonden munten in het Prinsenhof zijn bijna allen zilveren kronen.
- Het jaar voordien, in 1754, werd het muntatelier van Brugge (gelegen in de Geldmuntstraat naast het Prinsenhof) gesloten. De gevonden munten dateren van net na de sluiting (oudste dateren van 1755), wat betekent dat er geen munten tussen zijn die geslagen werden in het Brugse Munthuis. De overgrote meerderheid is afkomstig van het Brusselse munthof.

Tijdens de Middeleeuwen en het Ancien Régime was het muntstelsel een ingewikkeld kluwen. Zo was er het onderscheid tussen rekenmunten en betaalmunten, dat het geheel niet eenvoudig maakte.

In boekhoudkundige documenten hanteerde men de rekenmunten, meestal de Vlaamse pond groten (1 pond = 20 schellingen; 1 schelling = 12 groten).

Bij de betaalmunten was er omstreeks 1790 de volgende 'top vijf': de dubbele soeverein, de soeverein, de kroon, de halve kroon en de plakiet. Belangrijk om weten is dat de eerste twee gouden munten waren, de andere drie waren van zilver.

De gulden (= 20 stuivers en 1 pond vlaams = 6 gulden) biedt ons de mogelijkheid om de omzetting tussen rekenmunten en courant geld te maken. Als we weten dat 1 kroon (meest courante munt in de muntschat van het Prinsenhof) toen een koers had van 3 gulden 3 stuivers (of 63 stuivers), kunnen we de toenmalige waarde van de kroon en van deze muntschat in ietwat breder perspectief bekijken.

De waarde van een kroon omzetten naar een huidige 'euro-waarde' is zich op glad ijs begeven. Beter is de toenmalige waarde van enkele producten op te geven om zo een kijk te hebben op de waarde van een kroon op het einde van de 18de eeuw.

Indien we uitgaan van ca. 500 zilveren kronen in deze muntschat, dan had dit een waarde van 31.500 stuivers.

De prijzen die hieronder gegeven worden, komen uit archiefdocumenten van het Stadsarchief voor de periode 1780-1790:

- Het dagloon van een arbeider bedroeg 7 stuivers (dat van een arbeidster 5 stuivers). Het jaarloon van een arbeider kwam dus op ongeveer 1.400 stuivers. Met de muntschat kon men dus ongeveer 23 arbeiders een gans jaar aan het werk zetten.

- De toenmalige burgemeester Coppieters had een jaarwedde van ongeveer 20.000 stuivers (307 kronen), de eerste schepen streek 16.750 stuivers op (= ca. 270 kronen), samen dus bijna de waarde van de volledige muntschat.
- De huur van een arbeiderswoning bedroeg ca. 200 stuivers (ca. 3 kronen) per jaar. Voor een riante woning in de Oude Burg diende men per jaar een huur van 3300 stuivers (ca. 50 kronen) te betalen.
- In 1782 kostte een hemelbed 280 stuivers of 4 kronen en een halve kroon.
- Een overtocht met de barge van Brugge naar Oostende bedroeg 50 stuivers, terwijl men voor een avondmaal met overnachting op dit buurtschip 200 stuivers (ca. 3 kronen) diende neer te tellen.

Nog enkele andere referentiepunten:

- een fles jenever: 42 stuivers
- een paar schoenen: 50 stuivers
- enkele repen chocolade; toen een luxeproduct: 182 stuivers
- een pruik, want we leefden in de pruikentijd: 190 stuivers of 3 kronen
- een abonnement voor twee maanden naar de schouwburg: 210 stuivers.

Jan D'hondt
Wetenschappelijk medewerker
Stadsarchief

*met je neus boven de opgravingsleuf:
publiekswerking bij het Archeologisch Project Prinsenhof*

Al te vaak wordt archeologie gekoppeld aan verre bestemmingen en exotische plaatsen. Het grote publiek realiseert zich niet dat belangrijke archeologische vindplaatsen zich ook om de hoek van de straat kunnen bevinden. De burger bewust maken van de waarde van archeologische monumenten - als onderdeel van het culturele verleden - betekent bouwen aan het maatschappelijk draagvlak voor de archeologie. Om die uitbreiding van het maatschappelijk draagvlak te bekomen, is een voortdurende stroom van informatie naar de burger noodzakelijk.

De Stedelijke Archeologische Dienst van Brugge neemt haar publiekstaak reeds enkele jaren nauw ter harte. De interactieve herinrichting van de benedenverdieping van het Bruggemuseum – Archeologie in februari 2004 is het laatste wapenfeit en wil archeologie presenteren als de boeiende en veelzijdige wetenschap die het is.

Maar elke opgravingscampagne wordt ook gezien als een startpunt voor publiekswerking op de site zelf. Hieronder vindt u een overzicht van de diverse initiatieven omtrent het Archeologisch Project Prinsenhof.

archeologische rondleidingen op de site Prinsenhof

Tot eind september is het publiek elke vrijdagmiddag welkom voor een open-deur-moment (3, 10, 17 & 24 september). De archeologen-van-dienst schetsen de historiek van de site, waarna zij het opgravingsproces belichten en – waar mogelijk – stilstaan bij de recente ontdekkingen of opgravingen. Een rondleiding duurt ongeveer 45 minuten. Er is een rondleiding voorzien om 14.00, 15.00 en 16.00 uur. Afspraak is telkens aan de poort in de Moerstraat. Gelieve stipt aanwezig te zijn. De deelname is gratis.

Bij de rondleiding om 16.00 uur willen we ook de jongste bezoekers extra bereiken. Vandaar dat voor hen op dat tijdstip een aparte rondleiding op kindermaat wordt voorzien.

Op Open Monumentendag, zondag 12 september '04, zal de site van 14.00 tot 17.00 uur tevens toegankelijk zijn. Die middag geven de archeologen telkens een rondleiding van 30 minuten.

En op zondag 26 september '04 sluiten we af. De site zal ook van 14.00 tot 17.00 uur toegankelijk zijn, met rondleidingen om 14.00, 15.00 en 16.00 uur.

schatten van kinderen

Het Archeologisch Project Prinsenhof vormt ook het startpunt voor een interactieve namiddag op zondag 5 september '04. Onder de noemer 'schatten van kinderen'

nodigen de Erfgoedcel Brugge en het Bruggemuseum jonge archeologen tussen 7 & 12 jaar uit om de site te bezoeken en vervolgens in het Bruggemuseum – Archeologie hun eigen schatkamer samen te stellen. Meer uitleg vindt u verder in deze persmap.

www.archeologiebrugge.be

Sedert 2003 beschikt de Stedelijke Archeologische Dienst over een eigen website, dankzij de medewerking van de Erfgoedcel Brugge. Via deze webstek is het voor het publiek mogelijk om over de schouder van de archeoloog mee te kijken bij alle projecten, groot en klein. Dit gebeurt aan de hand van een uitgebreide inleiding voor de grotere opgravingen en door middel van nieuwsbrieven voor alle onderzoeken. Een 300-tal geïnteresseerden tekenden reeds hierop in en krijgen op die manier heet-van-de-naald opgravingsnieuws. Nooit eerder was het voor het publiek mogelijk om zo vlug geïnformeerd te worden over het archeologisch onderzoek in Brugge. Beslist een muisklikje waard dus!

een blik werpen op de muntschat

Dankzij de goedkeuring van P & V Verzekeringen zal de muntschat tot en met 12 september '04 te bezichtigen zijn in de Wapenkamer van het Bruggemuseum – Gruuthuse (Dijver 17). Bezoekers die aan de kassa het woord 'Prinsenhof' vermelden kunnen de vondst gratis bewonderen. De overige zalen van het Bruggemuseum – Gruuthuse zijn niet gratis toegankelijk.

Het Bruggemuseum – Gruuthuse is open van dinsdag tot zondag, van 9.30 uur tot 17.00 uur. Let wel: op vrijdag 3 september sluit het Bruggemuseum - Gruuthuse één volledige dag wegens afbraak tentoonstelling 'Baardmannen en Puntneuzen'.

de legendes van het Prinsenhof ontrafelen

Bij de start van het Archeologisch Project Prinsenhof kwamen ze opnieuw boven water: de urban legends die leven rondom het Prinsenhof. Misschien heeft je overgrootvader ook wel nog gesproken over de onderaardse gang die het Prinsenhof verbinden zou met de Burg en het Kasteel van Maele. Of vertelde je oude wijze oom in geuren en kleuren over het gouden kruis dat in de tuin begraven zou zijn. Van deze beide legendes werden nog geen sporen gevonden tijdens het archeologisch onderzoek.

Maar het beste verhaal serveren we als kers op de taart. Toen één van onze arbeiders startte met de opgravingscampagne, sprak zijn 100-jarige oma hem de profetische woorden toe: 'jongen, daar zal je nog eens wat gaan vinden'. Een maand later was hij ronduit verbaasd toen daadwerkelijk de grote muntenvondst werd gedaan. De verstomming volgde toen hij zijn oma wou vertellen over de grote ontdekking en zij hem zelf kon meedelen dat het hier vast en zeker de muntschat van de nonnetjes betrof. Want haar moeder had haar meermaals verteld dat de nonnen in allerijl gevlucht waren en hun centjes hadden begraven op het Prinsenhof.

Vanuit de Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland, het Bruggemuseum en de Erfgoedcel Brugge vinden we dit verhaal té mooi om het zomaar te laten liggen. Vandaar dat we graag een oproep doen naar iedereen die in zijn familiekring ook al heeft horen praten over de nonnetjes en hun mysterieuze muntschat. Maar ook voor andere legendes rond het Prinsenhof tonen we volle interesse. Want wie weet schuilt hierin opnieuw een kern van informatie die ons helpen kan bij het archeologisch en wetenschappelijk onderzoek.

Heb je dus een Prinsenhofverhaal te vertellen, aarzel niet en neem contact op met Bieke Hillewaert, stadsarcheoloog, via 050/44.87.09 of via bieke.hillewaert@brugge.be.

Dit en andere stadsverhalen horen vast en zeker ook thuis op de Verhalenbank Brugge, een initiatief van de Erfgoedcel Brugge en het Stadsarchief. Meer informatie hieromtrent kan je steeds verkrijgen bij Jan Anseeuw via 050/44.81.61 of jan.ansseeuw@brugge.be. Op www.verhalenbankbrugge.be kunt u natuurlijk ook terecht.

een woordje uitleg bij de Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland

Op 9 juni jl. werd een gloednieuw initiatief aan de pers voorgesteld: de Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland. Deze vereniging vervangt de Stedelijke Archeologische Dienst van Brugge en heeft als werkgebied Brugge, Jabbeke, Torhout en Zedelgem.

De vraag tot oprichting van deze vereniging is initieel uitgegaan van het kabinet van minister Van Grembergen. Vervolgens nam de Stedelijke Archeologische Dienst van Brugge de nodige stappen.

De Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland is een tijdelijke vereniging met één beherende gemeente, Brugge, en een aantal toetredende gemeenten die jaarlijks een financiële bijdrage betalen. Brugge hevelt haar bestaande archeologische dienst integraal over naar de nieuwe vereniging, met alle thans beschikbare personeel, expertise, materialen en werkingsmiddelen. Om de zes jaar moeten alle betrokken gemeenten beslissen om hun lidmaatschap te verlengen (of op te zeggen). Er zijn minstens drie gemeenten nodig om de vereniging te laten voortbestaan.

Bij de oprichting voorziet de Vlaamse Gemeenschap een startsubsidie van 50.000 Euro, maar het is de bedoeling om van die 50.000 Euro een structurele, jaarlijkse werkingstoelage te maken. Met die middelen is een bijkomende, voltijdse archeoloog in dienst genomen, Elisabeth Van Besien, die hoofdzakelijk in de andere gemeenten actief zal zijn.

De werking van de nieuwe vereniging zal voornamelijk geconcentreerd zijn rond het beheer van het archeologisch patrimonium. In de eerste plaats is het de bedoeling om archeologie te integreren in de ruimtelijke planning van de gemeenten. Bij het toekennen van bouwvergunningen, het behandelen van BPA's en het opmaken van ruimtelijke structuur- en uitvoeringsplannen, zal er rekening gehouden worden met archeologie.

Wat het archeologisch onderzoek betreft, wordt er aangestuurd op systematisch vooronderzoek van bedreigde terreinen (nieuwe woonverkavelingen, bedrijvenszones ...), door middel van proefsleuven. Daarnaast zullen ook een aantal bouwwallen gevolgd worden en zal er in bepaalde gevallen een opgraving plaatsvinden. Het is tevens de bedoeling om enerzijds de gekende archeologische monumenten te gaan inventariseren, in het kader van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) die door de Vlaamse Gemeenschap werd opgestart. Maar ook het beheer en de ontsluiting van archeologische collecties wordt nagestreefd.

Een zeer belangrijke taak is de publiekswerking via informatieverstrekking, persberichten, opendeurdagen, tentoonstellingen, voordrachten Het bewust maken van de burger van de waarde van het archeologisch erfgoed is immers een belangrijke taak van de archeoloog.

Door de oprichting van de Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland worden de banden met de Brugse Musea, en meer in het bijzonder met het Bruggemuseum – het nieuwe stadsmuseum dat in de museale locaties Gruuthuse, Belfort, Stadhuis, Brugse Vrije, Onthaalkerk Onze-Lieve-Vrouw en Archeologie wordt uitgebouwd – niet doorgesneden.

De archeologische dienst wordt immers met zijn eigen wetenschappelijke staf als een zelfstandige cel in het Bruggemuseum behouden. De dienst wordt nauw betrokken bij het beleid van het Bruggemuseum en staat onder de eindverantwoordelijkheid van de conservator van het Bruggemuseum

Voor meer informatie omtrent de Interlokale Vereniging voor Archeologie in Brugge en Ommeland kunt u steeds terecht bij Bieke Hillewaert via 050/44.87.09 of bieke.hillewaert@brugge.be.